

ikke søgt tilstrækkelig Oplysning. Jeg tillader mig at spørge den høitærede Cultusminister, om man f. Ex. har forespurgt sig hos Bestyrelsen for den polytechniske Læreanstalt, om den vil kunne bygge sin Underviisning paa denne almindelige Dannelse som Grundlag; eller om man blot har henvendt sig til enkelte fagkyndige Lærere ved dette Institut, for at erholde nogen Oplysning desangaaende. Jeg troer, at det hermed er gaaet som med saamange Bekjendtgjørelser, angaaende de lærde Skoler, at man har taget dem paa sin egen Haand, uden i mindste Maade at conferere med Nogen, som kunde have en begrundet Mening i det Slags Sager. See, det er maaffee disse Omstændigheder, som have gjort, at jeg udtalte mig noget skarpt, end jeg ellers vilde have anseet for fornødent, men den ærede Minister kan da aldrig betragte dette som en Opposition, der specielt var filet mod ham, og det saa meget mindre, som han selv udtryffeligt har erklæret, at han har modtaget dette Forslag i Arv fra sin Forgænger. Jeg tilstaaer, at jeg med Hensyn til saadanne administrative Love ikke tager det saa nøie, om en Minister har den ene eller anden Anskuelse; det er mere hans politiske Stilling i det Hele, der er af Betydning for Thinget end hans Forhold til slige enkelte Love, som dog i Virkeligheden i og for sig ere af mere underordnet Natur. — Jeg skal dernæst tillade mig at henlede Opmærksomheden paa adskillige Misforstaaelser, hvori den høitærede Minister er falden, maaffee hidrørende fra min egen Fremstillingsform, men som det er mig af Bigtighed at rette. Den ærede Minister mener, at jeg har udtalt, at Maalet var for lavt; det har jeg ikke sagt, jeg har tværtimod erklæret mig villig til at lade det berøe derved, forsaavidt man overhovedet vilde lade det berøe ved dette Maal; men jeg har udhævet, og det med Flid, meget skarpt, at Modenhedsproven er henlagt til en Alder, hvori der egentlig ikke kan være Tale om nogen Modenhed, hvori Kundskaberne endnu ikke have faaet Tid og Ro til at affætte den Beviisthed om Kundskabernes Betydning og Værd, det Overblik over deres Anvendelse og Natur, som jeg anseer for at være fornøden, inden Nogen kan erklæres

for moden. Den ærede Minister formener fremdeles, at jeg har villet sætte denne Realunderviisning i middelbar Forbindelse med de videnskabelige Læreanstalter; dette forhold sig heller ikke ganske rigtigt, og, naar jeg navnlig skal tage den Anstalt, som ligger mig nærmest, og for hvis Skyld jeg i denne Lov udtaler mig skarpest, nemlig den polytechniske Læreanstalt, saa kommer Dannelsen ikke i umiddelbar Berøring med denne Anstalt, fordi Loven bliver udvidet paa den af mig antydede Maade. Der fordres, forinden man kan indtræde i den polytechniske Læreanstalt, en speciel Afgangsexamen, men vel at mærke kun i Mathematik, hvorimod den øvrige aandelige Udvikling bliver uforandret ved denne Afgangsexamen. Man bygger Underviisningen ved Læreanstalten paa det Grundlag, som Bedkommende har, efterat have taget den almindelige Forberedelsesexamen, og nu vil man jo, istedetfor den almindelige Forberedelsesexamen sætte en Modenhedsprøve ved Skolerne —, see, det er det, som er det Mislige, at man forhindrer Folk fra at faae en dyberegaaende, mere omfattende almindelig Dannelse, end man for Dieblirket giver dem; den er sandelig ikke tilstrækkelig, og efter den Erfaring, jeg har gjort, har man ikke set ved at naae sit Maal ved Underviisningen, netop fordi der mangler Noget i den almindelige Dannelse, og, naar det er Tilfældet, skal man virkelig ikke gjøre et Skridt som det, i Loven foreslaaede, men sørge for at give en bedre Dannelse. Jeg har ikke talt et eneste Ord om det Spørgsmaal, hvorvidt denne Realunderviisning skulde henlægges til de lærde Skoler, tildeels, fordi det er vedtaget for Aarhus Skole, som bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds; jeg har heller ikke noget Bæsentligt derimod, nagtet jeg veed, at der er Andre, der ligesom jeg arbeide for Realunderviisningens Fremme, der mene, at en saadan Forening af lærd og real Underviisning i høieste Grad vilde være fordærveligt; jeg vil slet ikke gaae saavidt, men tværtimod indromme, at der kan være Grunde, navnlig pecuntaire Hensyn, som kunde gjøre det nødvendigt at bevare denne Forbindelse; altsaa, jeg har ikke havt Noget derimod, og derfor har jeg heller ikke udtalt mig derom. —